Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kaheksas koda)

7. juuli 2016*

Eelotsusetaotlus — Transport — Direktiiv 2003/59/EÜ — Kohustus läbida alusõpe — Artikkel 4 — Omandatud õigused — Enne artiklis 4 ette nähtud kuupäevi väljastatud juhilubade omanikud — Alusõppe läbimise kohustusest vabastamine — Siseriiklikud õigusnormid, millega on kehtestatud täiendav nõue, mille kohaselt vabastuse saamiseks tuleb eelnevalt läbida 35-tunnine jätkuõpe

Kohtuasjas C-447/15,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Krajský soud v Ostravě (Ostrava maakonna kohus, Tšehhi Vabariik) 16. juuli 2015. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 18. augustil 2015, menetluses

Ivo Muladi

versus

Krajský úřad Moravskoslezského kraje,

EUROOPA KOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: koja president D. Šváby (ettekandja), kohtunikud M. Safjan ja M. Vilaras,

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Tšehhi valitsus, esindajad: M. Smolek ja J. Vláčil,

— Euroopa Komisjon, esindajad: J. Hottiaux ja Z. Malůšková,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: tšehhi.

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2003. aasta direktiivi 2003/59/EÜ reisijate- või kaubaveol kasutatavate teatavate maanteesõidukite juhtide alus- ja jätkuõppe kohta ning nõukogu määruse (EMÜ) nr 3820/85 ja nõukogu direktiivi 91/439/EMÜ muutmise ja nõukogu direktiivi 76/914/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT 2003, L 226, lk 4; ELT eriväljaanne 07/07, lk 441) artikli 4 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud Ivo Muladi ja Krajský úřad Moravskoslezského kraje (Morava-Sileesia maakonna maavalitsus, Tšehhi Vabariik, edaspidi „maavalitsus“) vahelises kohtuvaidluses, mis käsitleb sõidukijuhi kutseoskuse tõendi väljastamist.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 76/914/EMÜ

3 Nõukogu 16. detsembri 1976. aasta direktiivi 76/914/EMÜ mõningate autoveol töötavate juhtide koolituse miinimumtaseme kohta (EÜT 1976, L 357, lk 36; ELT eriväljaanne 07/01, lk 67) artikli 1 lõigetes 1 ja 3 on sätestatud:

„1. Mis tahes isikut, kellel on nõuetekohane siseriiklik juhiluba ning kes on läbinud vähemalt käesoleva direktiivi lisas loetletud teemasid hõlmava kutseõppe kursuse, tuleb tunnustada isikuna, kellel on määruse (EMÜ) nr 543/69 artikli 5 lõike 1 punkti b teises taandes nimetatud kaupade autoveoks ettenähtud sõidukite juhtide koolituse miinimumtase või nimetatud artikli lõike 2 punktis c nimetatud reisijate autoveoks ettenähtud sõidukite juhtide koolituse miinimumtase.

[…]

3. Liikmesriik võib nõuda, et tema territooriumil siseriiklikke vedusid teostavad juhid ning asjaomases riigis registreeritud sõidukitega rahvusvahelisi vedusid teostavad juhid läbiksid lisas sätestatust põhjalikuma koolituse. Tegemist võib olla liikmesriigis juba ettenähtud koolituse või liikmesriigi poolt tulevikus ettenähtava koolitusega.“

4 Direktiivi 2003/59 artikli 15 lõikega 2 tunnistati direktiiv 76/914 alates 10. septembrist 2009 kehtetuks.

Direktiiv 2003/59

5 Direktiivi 2003/59 põhjendustes 2, 4, 5, 7, 10, 11 ja 14 on märgitud:

„(2) Kuna määruse (EMÜ) nr 3820/85 sätteid kohaldatakse väga väikese osa juhtide suhtes ning praegu nõutakse kohustuslikku juhtide koolitust vaid vähestes liikmesriikides, täidab suurem osa ühenduse territooriumil sõitvaid juhte praegu oma ülesandeid üksnes juhiloa alusel.

[…]

(4) Uute ühenduse eeskirjade kehtestamise eesmärk on tagada juhtide väljaõppe abil nende pädevus nii ametisse asumise kui ka selle jätkuva pidamise jaoks.

(5) Täpsemalt on alus- ja jätkuõppe läbimise kohustuse eesmärk parandada liiklusohutust ja juhi enda ohutust, sealhulgas seoses tegevustega, mida juht teeb siis, kui sõiduk on peatunud. Juhiameti nüüdisaegne laad peaks tõstma noorte huvi selle ameti vastu, mis aitab kaasa uute juhtide töölevõtmisele, kui juhtidest on puudus.

[…]

(7) Juhi nõuetele vastamise kinnituseks peaksid liikmesriigid juhile välja andma kutseoskuse tunnistuse, edaspidi „kutsetunnistus“, millega tõendatakse, et juht on läbinud alus- ja jätkuõppe.

[…]

(10) Alus- ja jätkuõppele seatavad miinimumnõuded käsitlevad ohutuseeskirju, mida tuleb järgida sõiduki juhtimisel ja siis, kui sõiduk on peatunud. Kaitsliku sõidu – ohuolukordade ennetamine ja teiste liiklejatega arvestamine – arendamisel koos kütuse säästmisega on positiivne mõju nii ühiskonnale kui ka autoveo sektorile iseenesest.

(11) Käesolev direktiiv ei mõjuta nende juhtide õigusi, kes on oma ameti pidamiseks vajaliku juhiloa saanud enne seda kuupäeva, millest alates nõutakse alus- või jätkuõpet tõendavat kutsetunnistust.

[…]

(14) Liikmesriigid peaksid ette nägema, et esimene osa jätkuõppest tuleb läbida viie aasta jooksul alusõpet tõendava kutsetunnistuse väljaandmise kuupäevast või teatud juhtidele seatud juhtimisõiguse saamiseks antud tähtaja möödumisest, ning andma juhtidele vastava kutsetunnistuse. Neid tähtaegu peaks olema võimalik lühendada või pikendada. Pärast esimest jätkuõpet peaks juht jätkuõppe läbima iga viie aasta järel.“

6 Direktiivi 2003/59 artiklis 1 „Kohaldamisala“ on sätestatud:

„Käesolevat direktiivi kohaldatakse sõidukijuhtimise suhtes, mida teevad:

a) liikmesriigi kodanikud ning

b) kolmandate riikide kodanikud, kelle on tööle võtnud või keda kasutab liikmesriigis asuv ettevõtja,

edaspidi „juhid“, kes tegelevad autoveoga ühenduses üldkasutataval maanteel, kasutades:

— sõidukeid, mille puhul nõutakse direktiivis 91/439/EMÜ määratletud C1, C1 + E, C või C + E kategooria juhilube või samaväärseid juhilube,

— sõidukeid, mille puhul nõutakse direktiivis 91/439/EMÜ määratletud D1, D1 + E, D või D + E kategooria juhilube või samaväärseid juhilube.“

7 Direktiivi 2003/59 artikli 3 lõikes 1 on ette nähtud, et „[a]rtiklis 1 määratletud sõidukijuhtimise tingimusena tuleb läbida kohustuslik alusõpe ja kohustuslik jätkuõpe“.

8 Direktiivi artiklis 4 „Omandatud õigused“ on sätestatud:

„Järgmised juhid vabastatakse alusõppe nõudest:

a) juhid, kellel on D1, D1 + E, D või D + E kategooria juhiluba või samaväärne juhiluba, mis on välja antud kuni kahe aasta jooksul käesoleva direktiivi ülevõtmiseks ettenähtud tähtpäevast;

b) juhid, kellel on C1, C1 + E, C või C + E kategooria juhiluba või samaväärne juhiluba, mis on välja antud kuni kolme aasta jooksul käesoleva direktiivi ülevõtmiseks ettenähtud tähtpäevast.“

9 Sama direktiivi artiklid 5 ja 6 puudutavad sõidukijuhtide alusõppe ja seda tõendava kutsetunnistuse suhtes kohaldatavaid eeskirju.

10 Direktiivi 2003/59 artiklid 7 ja 8 puudutavad sõidukijuhtide jätkuõppe ja seda tõendava kutsetunnistuse suhtes kohaldatavaid eeskirju.

11 Direktiivi artikli 8 „Jätkuõpet tõendav kutsetunnistus“ lõigetes 1–4 on ette nähtud:

„1. Kui juht on läbinud artiklis 7 osutatud jätkuõppe, annavad liikmesriigi pädevad asutused või heakskiidetud koolituskeskus talle välja jätkuõpet tõendava kutsetunnistuse.

2. Järgmised juhid peavad läbima esimese jätkuõppe kursuse:

a) artiklis 6 osutatud kutsetunnistuse omanikud viie aasta jooksul asjaomase kutsetunnistuse väljaandmisest;

b) artiklis 4 osutatud juhid viie aasta jooksul alates artikli 14 lõikes 2 osutatud vastavatest kuupäevadest, kooskõlas liikmesriikides määratletud ajagraafikuga.

Liikmesriigid võivad punktides a ja b osutatud tähtaegu lühendada või pikendada, muu hulgas nii, et need langeksid kokku juhiloa kehtivusaja lõppemisega või selleks, et tagada jätkuõppe järkjärguline rakendamine. Tähtaeg ei või siiski olla lühem kui kolm aastat ega pikem kui seitse aastat.

3. Juht, kes on lõpetanud lõikes 2 osutatud esimese jätkuõppekursuse, läbib jätkuõppe igal viiendal aastal enne seda, kui lõpeb jätkuõpet tõendava kutsetunnistuse kehtivusaeg.

4. Artiklis 6 osutatud kutsetunnistuse või käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kutsetunnistuse omanikud ning artiklis 4 osutatud juhid, kes on lõpetanud tegevusalal tegutsemise ega täida lõigetes 1, 2 ja 3 esitatud nõudeid, läbivad jätkuõppekursuse enne, kui nad tegevusalal uuesti tegutsema hakkavad.“

12 Direktiivi artikkel 14 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigusnormid enne 10. septembrit 2006. Liikmesriigid teatavad sellest viivitamata komisjonile.

[…]

2. Liikmesriigid kohaldavad neid meetmeid:

— alates 10. septembrist 2008 alusõppe suhtes, mida nõutakse D1, D1 + E, D ja D + E kategooria sõidukite juhtimiseks,

— alates 10. septembrist 2009 alusõppe suhtes, mida nõutakse C1, C1 + E, C ja C + E kategooria sõidukite juhtimiseks.

[…]“.

13 Direktiivi 2003/59 I lisa „Pädevuse ja väljaõppe miinimumnõuded“ 1. jao „Ainete loetelu“ esimeses lõigus on sätestatud, et „[j]uhi alus- ja jätkuõppe hindamisel peavad liikmesriigid arvesse võtma teadmisi vähemalt käesolevasse loetelusse kuuluvates ainetes. Juhipraktikantidel peavad olema teadmised ja praktiline kogemus, millega juhtida turvaliselt asjaomase kategooria sõidukeid“.

14 Lisa 4. jaos „Artikli 3 lõike 1 punktis b ettenähtud kohustuslik jätkuõpe“ on ette nähtud, et kohustusliku jätkuõppe kursuste kestus peab olema 35 tundi iga viie aasta järel, kusjuures need korraldatakse vähemalt seitsmetunnistes osades.

Tšehhi õigus

15 30. juuni 2000. aasta zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a změně některých zákonů'ga (seadus nr 247/2000 Sb., mis käsitleb mootorsõidukite juhtimise kutseoskuse omandamist ja täiendamist ning millega muudetakse teatud seadusi) (edaspidi „ZZOZ“), mis jõustus 1. jaanuaril 2001, kehtestati kohustus täiendada sõidukijuhtide kutseoskust 16 tunni vältel aastas ja läbida seejärel eksam.

16 Selle seaduse § 52c lõigetes 1 ja 2 on ette nähtud tavamenetlus sõidukijuhi kutsetõendi väljastamiseks, mille eeldus on see, et isik tõendab, et ta on sooritanud sõidukijuhi kutseeksami taotluse esitamisele eelneva kuue kuu jooksul.

17 Direktiivi 2003/59 ülevõtmiseks muudeti ZZOZi seadusega nr 374/2007 Sb.

18 Seaduse nr 374/2007 Sb. II artiklis on sätestatud:

„1. Sõidukijuhid, kellel on käesoleva seaduse jõustumise päeval kehtiv sõidukijuhi [kutsetunnistus], on kohustatud esitama kuue kuu jooksul alates käesoleva seaduse jõustumisest ja hiljemalt sõidukijuhi [kutsetunnistuse] kehtivuse lõppemise päeval laiendatud pädevusega omavalitsusüksusele kirjaliku taotluse sõidukijuhi kutseoskuse tõendi väljastamiseks. Laiendatud pädevusega omavalitsusüksus väljastab sõidukijuhile selle taotluse alusel sõidukijuhi kutseoskuse tõendi vastavalt [ZZOZi] redaktsioonile, mis sisaldab käesoleva seaduse jõustumisel jõustuvaid muudatusi.

2. Olemasolevate sõidukijuhi [kutsetunnistuste] kehtivus lõpeb 12 kuu möödumisel alates käesoleva seaduse jõustumisest ja hiljemalt nende kehtivuse lõppemise päeval.

3. Sõidukijuhtidele, kes on kehtivate õigusnormide kohaselt edukalt sooritanud eksami enne käesoleva seaduse jõustumist ja kellele selle seaduse jõustumise päevaks ei ole laiendatud pädevusega omavalitsusüksus väljastanud sõidukijuhi [kutsetunnistust], väljastab laiendatud pädevusega omavalitsusüksus sõidukijuhi kutseoskuse tõendi vastavalt [ZZOZi] redaktsioonile, mis sisaldab käesoleva seaduse jõustumisel jõustuvaid muudatusi.

4. Sõidukijuhtidele, kes saavad C1 alamkategooria juhiloa kuni 10. septembrini 2009, väljastab laiendatud pädevusega omavalitsusüksus kirjaliku taotluse alusel sõidukijuhi kutseoskuse tõendi vastavalt [ZZOZi] redaktsioonile, mis sisaldab käesoleva seaduse jõustumisel jõustuvaid muudatusi.

5. Sõidukijuhtidele, kes saavad ajavahemikus käesoleva seaduse jõustumisest kuni 10. septembrini 2008 D1, D1 + E, D või D + E kategooria või alamkategooria juhiloa ning kuni 10. septembrini 2009 C1 + E, C või C + E kategooria või alamkategooria juhiloa, väljastab laiendatud pädevusega omavalitsusüksus kirjaliku taotluse alusel sõidukijuhi kutseoskuse tõendi vastavalt [ZZOZi] redaktsioonile, mis sisaldab käesoleva seaduse jõustumisel jõustuvaid muudatusi. See säte kehtib ka sõidukijuhtidele, kes on saanud esimeses lauses nimetatud kategooria või alamkategooria juhiloa kuni kuus kuud enne käesoleva seaduse jõustumist ja kellel käesoleva seaduse jõustumise päeva seisuga ei ole kehtivat sõidukijuhi [kutsetunnistust].

[…]

7. Sõidukijuhid, kellele väljastatakse sõidukijuhi kutseoskuse tõend lõike 1, 3, 4 või 5 alusel, peavad läbima jätkuõppe vastavalt [ZZOZi] redaktsioonile, mis sisaldab käesoleva seaduse jõustumisel jõustuvaid muudatusi. Neile ei kehti kohustus läbida käesoleva seaduse kohaselt alusõpe.“

19 ZZOZi § 48 lõigetes 4 ja 5, muudetuna 1. augustil 2011 seadusega nr 133/2011 Sb., mis on mõeldud eelkõige direktiivi 2003/59 täieliku ülevõtmise tagamiseks, on sätestatud:

„4. Kui sõidukijuht, kes on oma kutsealal tegutsemise lõpetanud, asub sellel alal uuesti tegutsema, ilma et ta oleks läbinud §-s 48 ette nähtud jätkuõppe, on ta juhul, kui ta soovib taas juhtida sõidukit, mille juhi suhtes kehtib sõidukijuhi kutseoskuste täiendamise kohustus, kohustatud osalema 35-tunnisel jätkuõppe kursusel […]

5. Lõike 4 sätteid kohaldatakse analoogia alusel ka sõidukijuhtidele, kellel ei ole seni olnud sõidukijuhi kutseoskuse tõendit või mõnes teises Euroopa Liidu liikmesriigis liidu õiguse alusel välja antud kutseoskusi tõendavat dokumenti […], kuid kellele on C1, C1 + E, C või C + E kategooria või alamkategooria juhiluba väljastatud enne 10. septembrit 2009 või D1, D1 + E, D või D + E kategooria või alamkategooria juhiluba enne 10. septembrit 2008.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

20 I. Muladil on C kategooria juhiluba alates 1984. aastast ja D kategooria juhiluba alates 1989. aastast.

21 Kuni 30. märtsini 2008 oli I. Muladi akrediteeritud eksamineerija, kellel oli ZZOZi alusel õigus koolitada ja eksamineerida.

22 I. Muladi esitas 14. märtsil 2010 Ostrava linna (Tšehhi Vabariik) Magistrát'ile (linnavalitsus) taotluse sõidukijuhi kutseoskuse tõendi väljastamiseks, väites, et 9. ja 28. märtsil 2008 eksamineeris ta ennast ise A, C ja D kategooria juhiloa jaoks vastavalt kohaldatavatele õigusnormidele ning et lisaks peab ta ennast osalenuks 16-tunnisel koolitusel, mille ta ise läbi viis.

23 Tema taotlus jäeti 3. juunil 2010 rahuldamata põhjendusel, et ta ei tõendanud, et ta oli edukalt sooritanud seadusest nr 374/2007 Sb. varasemates õigusnormides ette nähtud eksami taotlusele eelnenud kuue kuu jooksul.

24 I. Muladi esitas selle otsuse peale kaebuse, mille maavalitsus jättis 13. augustil 2010 rahuldamata.

25 Krajský soud v Ostravě (Ostrava maakonna kohus, Tšehhi Vabariik) tühistas 23. veebruari 2012. aasta otsusega maavalitsuse 13. augusti 2010. aasta otsuse. Sellest tulenevalt tühistas maavalitsus Ostrava linnavalitsuse 3. juuni 2010. aasta otsuse ja palus tal vastu võtta uue otsuse, milles märkis, et viimane peab analüüsima, kas on järgitud sõidukijuhi kutseoskuse tõendi väljastamise muude võimaluste kasutamise tingimusi.

26 Ostrava linnavalitsus jättis 27. septembril 2012 I. Muladi taotluse taas rahuldamata.

27 See otsus jäeti muutmata maavalitsuse 15. jaanuari 2013. aasta otsusega, mille peale on esitatud kaebus, mida menetleb eelotsusetaotluse esitanud kohus.

28 Sellega seoses leiab viimati nimetatud kohus, et I. Muladi taotletavat kutsetunnistust ei saa väljastada ühelgi kolmest õiguslikust alusest, mis on ette nähtud siseriiklikus õiguses ehk seaduse nr 374/2007 Sb. II artikli lõikes 3, ZZOZi §-s 52c ja ZZOZi (muudetud seadusega nr 133/2011 Sb.) § 48 lõigetes 4 ja 5.

29 Nimelt, mis puudutab esimest õiguslikku alust, siis leiab see kohus, et see ei ole kohaldatav, kuna isegi koolitajad nagu I. Muladi peavad sooritama eksami ega saa ennast ise eksamineerida. Teise õigusliku aluse kohta leiab ta, et I. Muladi ei ole tõendanud, et ta sooritas edukalt kutseeksami taotluse esitamisele eelnenud kuue kuu jooksul. Mis puudutab lõpuks kolmandat õiguslikku alust, siis tõdeb eelotsusetaotluse esitanud kohus, et I. Muladi ei ole tõendanud, et ta osales 35-tunnisel koolitusel.

30 Viimati nimetatud õigusliku aluse suhtes on eelotsusetaotluse esitanud kohtul siiski kahtlusi, kas see on liidu õigusega kooskõlas. Sellega seoses leiab ta, et kuigi direktiiv 2003/59 ega ELTL artikkel 91 ei anna liikmesriikidele luba võtta vastu rangemaid eeskirju, tuleb selline õigus direktiivi eesmärgist, kuivõrd sellega sooviti kehtestada sõidukijuhtide alus- ja jätkuõppes järgimisele kuuluvad miinimumnõuded. Ta mainib selle kohta, et juba enne direktiivi 2003/59 ülevõtmist ei olnud Tšehhi Vabariigis pelk juhiluba piisav, et juhtida direktiivis nimetatud sõidukeid, ja et sõidukijuhid olid kohustatud oma kutseoskusi täiendama käesoleva kohtuotsuse punktis 15 meenutatud korra kohaselt. Samas märgib ta, et niisugused eeskirjad võivad kahjustada sõidukijuhtide õiguspärast ootust ja nende kutsevabadust, mis on ette nähtud Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklis 15, aga ka kujutada endast võimalikku takistust isikute ja teenuste vabale liikumisele Euroopa Liidus.

31 Eespool toodut arvestades otsustas Krajský soud v Ostravě (Ostrava maakonna kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas direktiivi 2003/59 artikli 4 sätetega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, milles on ette nähtud täiendavad tingimused reisijate- või kaubaveol kasutatavate teatavate maanteesõidukite juhtide vabastamiseks alusõppe läbimise kohustusest?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

Vastuvõetavus

32 Tšehhi valitsus väidab, et Krajský soud v Ostravě (Ostrava maakonna kohus) esitatud küsimus on vastuvõetamatu põhjusel, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei täpsusta, millised konkreetsed Tšehhi õigusnormid rikuvad direktiivi 2003/59, esitab üksnes katkendliku kirjelduse asjaoludest, kirjeldamata konkreetsemalt õiguslikku raamistikku, milles ta peab otsuse tegema, ega sellega seotud olulisi faktilisi asjaolusid, ning esitatud küsimusel ei ole ilmselgelt mingit seost põhikohtuasja lahendamisega, kuna see puudutab alusõppe läbimise kohustust direktiivi 2003/59 artiklite 5 ja 6 tähenduses, samas kui põhikohtuasi käsitleb kohustust läbida jätkuõpe direktiivi artiklite 7 ja 8 tähenduses.

33 Seoses sellega tuleb meenutada, et ELTL artiklis 267 sätestatud Euroopa Kohtu ja siseriiklike kohtute vahelise koostöö raames on üksnes asja menetleval ja selle lahendamise eest vastutaval siseriiklikul kohtul õigus kohtuasja eripära arvesse võttes hinnata nii eelotsuse vajalikkust asjas otsuse langetamiseks kui ka Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste asjakohasust. Seega, kui küsimus on esitatud liidu õiguse tõlgendamise kohta, on Euroopa Kohus üldjuhul kohustatud otsuse tegema. Euroopa Kohus võib siseriikliku kohtu esitatud eelotsuse küsimusele vastamast keelduda üksnes juhul, kui on ilmne, et taotletaval liidu õiguse tõlgendamisel puudub igasugune seos põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele (kohtuotsus, 17.3.2016, Aspiro, C-40/15, EU:C:2016:172, punkt 17 ja seal viidatud kohtupraktika).

34 Käesolevas asjas ilmneb eelotsusetaotlusest selgelt seos direktiivi 2003/59 artiklile 4 taotletava tõlgenduse ja lahendusega, mis tuleb leida eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetletavas vaidluses. Kõnealune kohus märgib nimelt, et tal on tekkinud küsimus, kas võttes vastu seadust nr 374/2007 Sb.,

millega võeti üle direktiiv 2003/59, võis Tšehhi seadusandja ette näha täiendavad tingimused sõidukijuhtide omandatud õiguste säilitamisele, kusjuures need on kõnealuses artiklis nimetatud õigused, millele põhikohtuasja kaebaja tugineb.

35 Samuti, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 15–23, on eelotsusetaotluses esitatud nii põhikohtuasja faktilise kui ka õigusliku raamistiku piisavalt üksikasjalik kirjeldus.

36 Seega on eelotsuse küsimus vastuvõetav.

Sisulised küsimused

37 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub oma küsimuses sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2003/59 artiklit 4 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellised siseriiklikud õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mille kohaselt on nõutav, et reisijate- või kaubaveol kasutatavate teatavate maanteesõidukite juhtide alusõppe läbimise kohustusest selles artiklis ette nähtud vabastuse saamiseks tuleb eelnevalt läbida 35-tunnine jätkuõpe, et sellise sõidukijuhina töötada.

38 Sellega seoses tuleb märkida, et vastavalt direktiivi 2003/59 artikli 8 lõike 2 esimese lõigu punktile b tõlgendatuna koostoimes põhjendusega 14 võivad sõidukijuhid, kes on saanud direktiivi artiklis 4 ette nähtud vabastuse alusõppest, sel alusel tegeleda sõidukijuhtimisega ajavahemikus kuni oma esimese jätkuõppe läbimiseni. Selle ajavahemiku määravad direktiivi artikli 8 lõike 2 teise lõigus kohaselt kindlaks liikmesriigid, kuid see ei või kesta alla kolme aasta ega üle seitsme aasta alates direktiivi artikli 14 lõikes 2 nimetatud kuupäevadest ehk 10. septembrist 2008 D1, D1 + E, või D, D + E kategooria juhiloa või samaväärse juhiloa omanike puhul või 10. septembrist 2009 C1, C1 + E või C, C + E kategooria juhiloa või samaväärse juhiloa omanike puhul.

39 Direktiivi 2003/59 I lisast „Pädevuse ja väljaõppe miinimumnõuded“ koostoimes direktiivi põhjendusega 10 nähtub samuti, et selle eesmärk on läbi viia reisijate- või kaubaveol kasutatavate teatavate maanteesõidukite juhtide alus- ja jätkuõpet reguleerivate siseriiklike sätete minimaalne ühtlustamine.

40 Seega ei ole liikmesriike ilma jäetud õigusest kehtestada direktiivi 2003/59 artiklis 4 nimetatud sõidukijuhtidele täiendavaid tingimusi reisijate- või kaubaveol kasutatavate teatavate maanteesõidukite juhtidena töötamiseks.

41 Mis puudutab täpsemalt direktiivi artiklit 4 koostoimes artikli 14 lõikega 2, mille kohaselt omandatud õiguste tagamiseks vabastatakse teatud kategooria juhiloa omanikud ajutiselt alusõppe läbimise kohustusest, siis tuleb seda pidada siseriiklike õigusnormide minimaalse ühtlustamisega piirduvaks.

42 Pealegi oleks direktiivi 2003/59 süsteemiga vastuolus see, kui liikmesriigid võivad küll kehtestada täiendavaid nõudeid seoses alusõppe läbimise kohustusega, kuid ei või kehtestada täiendavaid tingimusi samast kohustusest vabastamisele.

43 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt ei takista minimaalne ühtlustamine liikmesriikidel säilitada või vastu võtta rangemaid meetmeid, tingimusel et need meetmed ei sea direktiiviga ette nähtud tulemuse saavutamist tõsiselt ohtu (vt selle kohta kohtuotsus, 23.11.2006, Lidl Italia, C-315/05, EU:C:2006:736, punkt 48) ja on kooskõlas EL toimimise lepinguga (vt selle kohta kohtuotsused, 23.4.2009, Scarpelli, C-509/07, EU:C:2009:255, punkt 24; 10.9.2009, komisjon *vs*. Belgia, C-100/08, ei avaldata, EU:C:2009:537, punkt 70; 1.3.2012, Akyüz, C-467/10, EU:C:2012:112, punkt 53, ja 25.4.2013, Jyske Bank Gibraltar, C-212/11, EU:C:2013:270, punkt 60).

44 Seoses viimati nimetatud aspektiga võivad niisugused meetmed hoolimata nende piiravast toimest olla põhjendatud, tingimusel et need vastavad ülakaalukale üldisele huvile, on taotletava eesmärgi saavutamise tagamiseks sobivad ega lähe kaugemale eesmärgi saavutamiseks vajalikust (vt selle kohta kohtuotsus, 25.4.2013, Jyske Bank Gibraltar, C-212/11, EU:C:2013:270, punkt 60).

45 Seega tuleb kaaluda, kas on põhjendatud niisugune tingimus, nagu on nõutav põhikohtuasjas käsitletavate õigusnormide kohaselt, millega on sõidukijuhi kutsetunnistuse väljastamise eeldusena lisaks direktiivis 2003/59 ette nähtud enne 10. septembrit 2008 väljastatud D1, D1 + E või D, D + E kategooria juhiloa või samaväärse juhiloa või enne 10. septembrit 2009 väljastatud C1, C1 + E või C, C + E või samaväärse juhiloa omamisele kehtestatud kohustus osaleda eelnevalt 35-tunnisel jätkuõppe kursusel.

46 Puudub vaidlus selle üle, et kõnealune tingimus aitab tagada sõidukijuhtide pädevuse ning tugevdada liiklusohutust ja sõidukijuhi enda ohutust, mis on direktiivi 2003/59 põhjendustes 4 ja 5 nimetatud eesmärgid.

47 Lisaks ei saa asuda seisukohale, et selline täiendav nõue läheb nende eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

48 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, et see nõue on kohaldatav üksnes isikutele, kellel ei olnud kutseoskuse tõendit ega samaväärset tunnistust ning kes seega ei töötanud või enam ei töötanud sõidukijuhi kutsealal ja kelle suhtes seetõttu ei kehtinud ZZOZis ette nähtud iga-aastane kutseoskuste täiendamise kohustus.

49 Mis puudutab seejärel põhikohtuasjas käsitletava sätte eesmärki, siis selle sättega on kehtestatud sarnane nõue nagu direktiivi 2003/59 artikli 8 lõike 2 punktis b koostoimes direktiivi I lisa 4. jaoga, mille kohaselt direktiivi 2003/59 artikli 4 alusel kutsetunnistuse saanud sõidukijuhid peavad läbima esimese 35-tunnise jätkuõppe kursuse üldjuhul viie aasta jooksul alates 10. septembrist 2008 D1, D1 + E, või D, D + E kategooria juhiloa või samaväärse juhiloa omanike puhul ja 10. septembrist 2009 C1, C1 + E või C, C + E kategooria juhiloa või samaväärse juhiloa omanike puhul.

50 Lisaks ei saa seda pidada sõidukijuhtide omandatud õigusi kahjustavaks, kuna esiteks oli direktiiviga 2003/59 kehtetuks tunnistatud ja asendatud direktiivi 76/914 artikli 1 lõikes 3 ette nähtud liikmesriikide võimalus nõuda kutsetunnistuse saamiseks põhjalikuma koolituse läbimist kui see, mis oli ette nähtud selle direktiivi lisas, ning teiseks, nagu märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, oli Tšehhi õigusnormides, st ZZOZis juba enne direktiivi 2003/59 seadusega nr 374/2007 Sb. ülevõtmist ette nähtud, et sobiva juhiloa omamisest ei piisa selleks, et juhtida kõnealuses direktiivis nimetatud sõidukeid, ja et nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 15, olid nende sõidukite juhid kohustatud oma kutseoskusi täiendama iga-aastastel koolitustel.

51 Lõpuks tuleb märkida, et niisugune täiendav nõue, nagu on kehtestatud põhikohtuasjas kõne all olevate õigusnormidega, ei riku harta artiklit 15. Nimelt võib harta artikli 52 lõike 2 kohaselt selle artikliga tagatud õigustele seada piiranguid tingimusel, et need vastavad tegelikult liidu taotletavatele üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele ega kujuta endast taotletava eesmärgi seisukohast ülemäärast ja talumatut sekkumist, mis kahjustaks sel moel tagatud õiguste sisu (vt selle kohta kohtuotsused, 30.6.2005, Alessandrini jt *vs.* komisjon, C-295/03 P, EU:C:2005:413, punkt 86 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 4.7.2013, Gardella, C-233/12, EU:C:2013:449, punkt 39). Nagu aga käesoleva kohtuotsuse punktis 47 tõdetud, vastavad niisugused õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, nendele nõuetele.

52 Neil asjaoludel tuleb esitatud küsimusele vastata, et direktiivi 2003/59 artiklit 4 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus sellised siseriiklikud õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mille kohaselt on nõutav, et reisijate- või kaubaveol kasutatavate teatavate maanteesõidukite juhtide alusõppe läbimise kohustusest selles artiklis ette nähtud vabastuse saamiseks tuleb eelnevalt läbida 35-tunnine jätkuõpe, et sellise sõidukijuhina töötada.

Kohtukulud

53 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kaheksas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2003. aasta direktiivi 2003/59/EÜ reisijate- või kaubaveol kasutatavate teatavate maanteesõidukite juhtide alus- ja jätkuõppe kohta ning nõukogu määruse (EMÜ) nr 3820/85 ja nõukogu direktiivi 91/439/EMÜ muutmise ja nõukogu direktiivi 76/914/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta artiklit 4 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus sellised siseriiklikud õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mille kohaselt on nõutav, et reisijate- või kaubaveol kasutatavate teatavate maanteesõidukite juhtide alusõppe läbimise kohustusest selles artiklis ette nähtud vabastuse saamiseks tuleb eelnevalt läbida 35-tunnine jätkuõpe, et sellise sõidukijuhina töötada.

Allkirjad